یادداشت

فُک‌هایی که آزاد شدند

● «حطیمه‌خانم»، نام دومین فُکی است که در چند روز گذشته در تور صیادان گلستانی گیر کرد و درنهایت با گذراندن دوره درمان، در دریای خزر رها شد. بعد از «آقای شارلی»، «حطیمه‌خانم» هم در آب‌های دریای خزر آزاد شد و به خانه‌اش بازگشت.

به گزارش مهر، آقای شارلی نام فُکی است که روز جمعه پس از یک دوره درمانی یک‌هفته‌ای و بهبودی کامل در مرکز درمانی و تحقیقات فک‌های خزری (لنی هارت) رهاسازی شد. حطیمه‌خانم هم نام فُک دیگری است که چهار روز پیش در تور صیادان منطقه در ایستگاه تولید و تکثیر ماهیان خاویاری گلستان (مرز ترکمنستان در گلستان) گیر افتاد و ازآنجایی‌که با بیماری انگلی پوستی مواجه بود، بعد از عملیات درمانی عصر روز یکشنبه با حضور پریناز ایزدیار، بازیگر سینما و تعدادی از دوستداران حیوانات در آب‌های دریای خزر رها شد.

این فُک ماده دوساله، نامش از سوی صیادی که او را پیدا کرد و تحویل داد انتخاب شده است. قبل از عملیات رهاسازی، دُم این تنها پستاندار دریای خزر به نام استان گلستان پلاک‌گذاری شد تا اگر در سایر مراکز تحقیقاتی پیدا شد، مطلع باشند این پستاندار نخستین‌بار در آب‌های گلستان دیده شده است.

مسئول مرکز درمانی تحقیقاتی فُک خزر، «لنی هارت»، در جزیره آشوراده به خبرنگار مهر گفت: متأسفانه به دلیل آلودگی دریای خزر، سیستم ایمنی فُک‌های خزری ضعیف و مقاومت این حیوان در برابر بیماری‌ها کم شده است و ما این مورد را در اکثر فک‌هایی که پیدا می‌کنیم، مشاهده می‌کنیم. امیر صیاد شیرازی در رابطه با داروهایی که برای درمان اکثر این فک‌ها استفاده می‌شود، گفت: اکثر این داروها ایرانی و حتی داروی انسانی است، اما اگر مشکل جدی باشد، دارو از کشور هلند یا سایر کشورها خریداری می‌کنیم. این روزها فُک‌هایی که به دام صیادان می‌افتند، مورد توجه عکاسان و خبرنگاران قرار می‌گیرند و قبل از لحظه رهاسازی از تمام حرکات و رفتارشان فیلم و عکس گرفته می‌شود، گویی این فُک‌ها که از تعدادشان هم به دلیل صید بی‌رویه در کشور روسیه روزبه‌روز کاسته می‌شود، سوپراستار دریای خزر هستند. گفتنی است برای رهاسازی این فک، پریناز ایزدیار، بازیگر سینما هم حضور داشت.

در همین رابطه دامپزشک مرکز درمانی تحقیقات سگ دریایی در ایران دراین‌باره به دیده‌بان محیط زیست گفت: نخستین فک پنج روز قبل در ایستگاه میانقلعه واقع در پناهگاه حیات وحش میانکاله در تورهای ماهیگیری گرفتار شده بود و صیادان به محض مشاهده، موضوع را به این مرکز اطلاع دادند. این فک خزری که به لحاظ جنسیت ماده و حدودا دوساله بود دچار انگل‌های خارجی و انگل‌های زیرپوستی بود که می‌تواند منجر به مرگ جانور شود؛ بنابراین فک به مرکز منتقل شد و تحت درمان و مراقبت قرار گرفت. شرایط جسمانی این فک پس از پنج روز دریافت دارو رو به بهبود رفت.

همچنین روز چهارشنبه نیز صیادان ایستگاه فرید پاک در منطقه مرزی ایران و ترکمنستان، با مرکز تماس حاصل کرده و گرفتارشدن یک فک در تورهای ماهیگیری را گزارش کردند. این فک نیز که ماده و حدودا دوساله بود، با حضور کارشناسان از بند تور رها و جهت تیمار و مراقبت به مرکز درمانی تحقیقات سگ دریایی در جزیره آشوراده منتقل شد.

هر دو فک خزری در همان نقطه‌ای که در تورهای صیادی گرفتار شده بودند رهاسازی شدند تا بتوانند گله‌های خود را پیدا کرده و به آنها بپیوندند.

عکس: حسین افخمی

خاک‌سفید؛ ۱۵ سال بعد

محمد خادمی: خاک‌سفید، محله‌ای در شرق تهران، برخلاف نامش که واژه سفید همزاد آن بود، بختش چندان سفید نبود. در این محله در سال ۱۳۵۹ مهاجران شهرهای دیگر بدون درنظرگرفتن معیارهای شهر و داشتن سند مالکیت زمین اقدام به ساخت‌وساز خانه کرده بودند و کمتر از دو دهه به محلی امن برای خلافکاران در دل پایتخت تبدیل و معروف شد، به حدی که نیروهای امنیت و انتظامی حضور چندانی در این محله نداشتند و خلافکاران در این محله دست به همه نوع خلافی از خریدوفروش انواع مواد مخدر و مشروبات الکلی تا سرقت، زورگیری، نزاع و درگیری می‌زدند، تا اینکه اسفندماه ۱۳۷۹ نیروی انتظامی دست به یک خانه‌تکانی بزرگ زد و بخشی از ساختمان‌هایی را که به شکل غیرقانونی در این محله ساخته شده بودند تخریب و خلافکاران زیادی را دستگیر کرد، دراین‌میان شهرداری منطقه چهار در این محله مجموعه‌ای فرهنگی - ورزشی را به نام گلشن ساخت و نام این محله به گلشن تغییر پیدا کرد؛ اما شهروندان تهرانی همچنان این محله را با همان نام خاک‌سفید می‌شناسند. ۱۵ سال از پاک‌سازی این محله از حضور خلافکاران و اراذل و اوباش می‌گذرد و دیگر خبری از خلافکاران نیست؛ اما همچنان این محله جزء محلات محروم تهران به حساب می‌آید و آن‌طور که باید، بعد از پاک‌سازی خلافکاران اقدامی برای آبادانی این محله صورت نگرفته است که در گزارش پیش‌رو بیشتر به آن پرداخته‌ایم:

به جزیره تهران خوش آمدید

شمال این محله به بزرگراه شهید زین‌الدین متصل است و از این بزرگراه محله گلشن یا همان خاک‌سفید سابق پیدا است، تا چشم کار می‌کند کارگاه صافکاری، مکانیکی، آپاراتی، باتری‌سازی، تعویض‌روغنی، لوازم یدکی، جوشکاری و... مشاهده می‌شود. پیاده‌روها در محاصره خودروهای کوچک و بزرگ قرار دارد. بعد از آن خیابانی است با نام آل‌قصاب که این خیابان نیز همانند بسیاری از خیابان‌های اصلی و فرعی این محله هر دو سوی آن پر از مغازه کوچک و بزرگ است و کمتر ساختمانی وجود دارد که پارکینگ داشته باشد. بعد از خیابان آل‌قصاب میدانی دیده می‌شود؛ میدانی کوچک که دورتادور آن محل پارک خودروها شده است و تردد خودروها به کندی صورت می‌گیرد. با یک پرس‌وجوی کوچک یکی از ساکنان قدیمی این محله را پیدا می‌کنم. آن طور که خود را معرفی می‌کند «هادی راه خدا» است، که همراه پدرش در سال ۵۸ وارد این محله شده‌اند. او می‌گوید: «آن زمان معابر این محله خاکی و هرکسی در گوشه و کنار این محله مشغول ساخت خانه بود، مرحوم پدرم دست به کار شد و در این محله این میدان را ساخت و نام آن را به دلیل پیروزی انقلاب اسلامی و حضور حضرت امام خمینی(ره) در کشور رهبر نام‌گذاری کرد، تا اینکه با توسعه محله این میدان کوچک شد».

دراین‌میان یکی از ساکنان این محله که نظاره‌گر گفت‌وگوست، جلو می‌آید و تمایلی ندارد خود را معرفی کند، می‌گوید: «خاک‌سفید هنوز خاک‌سفید است».

او ادامه می‌دهد: «۱۵ سال پیش آقای قالیباف، رئیس‌پلیس بود و در یک اقدام اساسی با هدف پاک‌سازی اراذل و اوباش و موادفروشانی که این محله را برای خود پایگاه امن می‌دانستند، عملیاتی ضربتی را به اجرا در آورد که به دلیل بی‌برنامگی بخشی از موادفروشان دستگیر شدند، بخشی به محلات دیگر تهران گریختند و بخش دیگر در همین محله پراکنده شدند و هنوز هم به کار خود ادامه می‌دهند. در این ۱۲ سال که قالیباف شهردار تهران شده‌اند، سراغی از این محله نگرفتند و هیچ‌گونه اقدامی برای آبادانی این محله نکردند». او با دست جنوب میدان را نشان می‌دهد و می‌افزاید: «در دل محله خاک‌سفید چند خیابان وجود دارد که به آن جزیره می‌گویند، ساختمان شورایاری این محله نیز در این محدوده قرار دارد». رهسپار جزیره می‌شویم. از چند جوان که در کنار خیابان نشسته‌اند سراغ ساختمان شورایاری را می‌گیریم. با تعجب نگاه می‌کنند و پاسخ می‌دهند چنین جایی را نمی‌شناسند. به آنها می‌گویم جزیره کجاست، این‌بار چهره‌شان تغییر می‌کند. هم‌زمان با هم می‌گویند کجای جزیره می‌خواهی بروی. دراین‌میان یکی از آنها زیر لب می‌گوید به جزیره خوش آمدید.

یکی دیگر از این جوان‌ها که سن‌وسال زیادی ندارد، می‌گوید دوا می‌خواهید، پاسخ می‌دهم نه... . به سمتم می‌آید و با دست خالکوبی‌شده یک پارک را نشانم می‌دهد و می‌گوید بعد از عبور از این پارک به جزیره می‌رسی. راهم را گرفتم تا گشتی در جزیره که همان دل محله خاک‌سفید است، بزنم. خانه‌های یک تا دوطبقه با نمایی قدیمی به چشم می‌خورد. معابر و کوچه‌های فرعی بسیار بی‌نظم‌اند. نزدیک ساختمان شورایاری یک پارک قرار دارد. «علی» یکی از جوانان این محله را که از چهره‌اش پیداست حدود ۳۰ سال دارد، آنجا می‌بینم. از او درباره وضعیت خاک‌سفید می‌پرسم و او درحالی‌که سیگارش را می‌کشد، می‌گوید: «در این محله همه چیز وجود دارد؛ از سلاح تا مواد مخدر و خلاف‌های دیگر؛ اما نسبت به سال‌های گذشته خلافکار کمتر شده است».

از او می‌پرسم بعضی افراد معتقدند که در گذشته در این محله خانه‌ها از طریق یک کانال به یکدیگر راه داشته و حتی تجهیزات نظامی در این خانه‌ها وجود داشته؟ پاسخ می‌دهد: «نه، این‌طور هم که می‌گویند نبوده است؛ مثلا خانه‌هایی که در یک خیابان ساخته شده بود، متعلق به یک طایفه بود و اگر پلیس برای دستگیری یک نفر از این طایفه وارد عمل می‌شد، آن فرد متخلف از طریق پشت‌بام خانه‌های اقوام پا به فرار می‌گذاشت؛ به‌همین‌خاطر بسیاری تصور می‌کردند کانال‌کشی وجود داشته است. همچنین دلیل خلاف‌کاربودن ساکنان آن زمان این محله نیز به این خاطر بوده است که بیشتر ساکنان این محله در آن زمان از شهرستان‌های گوناگون به دلیل بی‌کاری و مسائل اقتصادی رهسپار تهران شدند و بعد از مدتی این افراد متوجه شدند مهاجرتشان بی‌فایده بوده و کاری در پایتخت به دست نیاوردند و مجبور شدند برای تأمین مخارج زندگی‌شان دست به فعالیت مجرمانه بزنند». اما یکی دیگر از ساکنان این محله نظر دیگری دارد، او که خود را «قاسمی» معرفی می‌کند، می‌گوید: «آن زمان غربتی‌ها در این محله سکونت داشتند که بعد از بیرون‌کردن آنها امنیت و آسایش به منطقه بازگشته است». او ادامه می‌دهد: «نمی‌خواهم بگویم در این محله دیگر خلاف‌کار و فروشنده مواد مخدر وجود ندارد، اما دیگر به آن شکل نیست و واقعا وضعیت بهتر شده و نمی‌توان آن را با گذشته مقایسه کرد. به‌طوری‌که در گذشته خرید و فروش مواد مخدر به صورت علنی و آشکار صورت می‌گرفت و معتادان در گوشه‌وکنار معابر این محله حضور داشتند، اما حالا وضعیت محله خاک‌سفید فرق کرده و دیگر شاهد فروش مواد مخدر به شکل علنی نیستیم».

بیش از ۲ هزار دانش‌آموز در یک مدرسه

«کمند علی‌ملکی»، عضو شورایاری این محله، معتقد است: «شهرداری و نهادهای خدماتی هیچ اقدامی برای آبادانی این محله پرجمعیت تهران نکرده‌اند». او برای اینکه ثابت کند شهرداری و نهادهای خدماتی در این مدت کم‌کار بوده‌اند، به آمارهای موجود در این محله می‌پردازد و می‌گوید: «در این محله ۱۵۰ هزار نفر ساکن هستند و برای این تعداد جمعیت ۱۲ مسجد، یک مدرسه دولتی، چند پارک کوچک، یک سرای محله و یک درمانگاه وجود دارد، این در حالی است که پنج هزار مغازه در این محله ساخته شده است که بخش درخور توجه این محیط‌های تجاری به شکل غیرقانونی ساخته شده‌اند».

این عضو شورایاری محله «خاک‌سفید» ادامه می‌دهد: «مدرسه دولتی شهید منصور در این محله بیش از دو هزار دانش‌آموز دارد، که دانش‌آموزان در کلاس‌های نامناسب مشغول به تحصیل هستند».

او ادامه می‌دهد: «امنیت در این محله حکم‌فرماست و مشکلی در این زمینه نداریم، اما کلانتری این محله در تهرانپارس محله هم‌جوار قرار دارد و متأسفانه به‌تازگی نیروی انتظامی کانکس پلیس که در میدان در محله خاک‌سفید راه‌اندازی کرده را از این محله جمع‌آوری کرده است».

ملکی در پایان می‌افزاید: «به دلیل اینکه بیشتر مالکان ساختمان‌ها طبقه پارکینگ ساختمان‌شان را مغازه یا واحد مسکونی کرده‌اند، اهالی با کمبود پارکینگ خودرو مواجه شده‌اند و رانندگان مجبور می‌شوند هر کجایی که دلشان می‌خواهد پارک کنند».

مأموران راهنمایی و رانندگی در این محله نمی‌آیند

یکی از مهم‌ترین مراکز مردمی در محله خاک‌سفید مسجد جامع باب‌الحوائج بزرگ‌ترین مسجد این محله است که در ضلع شرقی میدان رهبر قرار دارد، حجت‌الاسلام «رضا اصلاحی»، امام جماعت این مسجد است. او که هشت سال است امام جماعت این مسجد شده، بیشترین گله‌مندی اهالی خاک‌سفید را مربوط به حضورنداشتن مأموران پلیس راهور می‌داند و می‌گوید: «بیشترین مشکلی که اهالی با بنده در میان گذاشته‌اند، حضورنداشتن مأموران پلیس راهور در این محله است. این موضوع را که پیگیری کرده‌ایم، مسئولان گفته‌اند به دلیل ناامنی، مأموران راهور در این محله حضور ندارند».

این روحانی که خود ساکن این محله نیست، اما در روز چندساعتی را برای ادای نماز جماعت در این محله حضور دارد، معتقد است: ساکنان این محله بافرهنگ، متدین و انقلابی هستند و تعداد درخور توجهی از جوانان در مسجد حضور دارند. همچنین به دلیل وضعیت معیشتی پایین مردم در این محله، خیران حضور چشمگیری برای کمک‌رسانی به نیازمندان در مسجد دارند. امام جماعت مسجد جامع محله خاک‌سفید ادامه می‌دهد: «هنوز هستند افرادی که مواد مخدر در این محله می‌فروشند و در تعدادی از بوستان‌ها به‌راحتی مواد مخدر فروخته می‌شود که جا دارد مسئولان مربوط اقدام اساسی دراین‌باره انجام دهند».

شهرداری تمامی تلاش خود را می‌کند

خدمات‌رسانی به این محله پایتخت برعهده شهرداری ناحیه شش منطقه چهار است، به همین منظور به سراغ «میثم شیخ‌الاسلامی»، شهردار ناحیه شش، این منطقه می‌رویم. او دراین‌باره می‌گوید: «محله خاک‌سفید در برنامه‌ریزی‌های شهری جزء محلات نیازمند شهر تهران در نظر گرفته شده است و سرانه محیط‌های فرهنگی، ورزشی و تفریحی این محله جایگاه مطلوبی را نسبت به دیگر محلات شهر تهران ندارد». او ادامه می‌دهد: «در این محله تعداد درخور توجهی جوان ساکن هستند که متأسفانه امکان ورزشی بسیار کمی دارند و فقط شهرداری توانسته یک مجتمع فرهنگی- ورزشی را که از سوی معاونت اجتماعی شهرداری منطقه چهار اداره می‌شد، در اختیار مدیریت محله خاک‌سفید قرار دهد و بوستان‌های کوچک این محله را به امکانات ورزشی مجهز کند». به گفته شهردار ناحیه شش، تعداد زیادی از ساکنان محله خاک‌سفید معتاد هستند که با همکاری خانواده معتادان، این افراد به مراکز ترک اعتیاد معرفی شدند و بعد از ترک اعتیاد به مراکز کارآموزی معرفی و بعد از آموزش به بازار کار معرفی می‌شوند.

این‌طور که شیخ‌الاسلامی می‌گوید: «افرادی که در این محله سکونت دارند از اقشار ضعیف هستند که هر کدام آنها از شهرهای گوناگون کشور در این محله دورهم جمع شده‌اند، بنابراین شهرداری به‌تنهایی نمی‌تواند همه مشکلات ساکنان این محله را برطرف کند و باید سایر سازمان‌ها و نهادهای خدماتی وارد کار شوند و شهرداری همه تلاش خود را برای این محله انجام می‌دهد». او در پاسخ به این سؤال درباره اینکه در این محله تعداد درخور توجهی مغازه وجود دارد و تا چشم کار می‌کند مغازه ساخته شده است، علت ساخت این تعداد محیط تجاری چیست؟ پاسخ می‌دهد: «بخش درخور توجهی از ساختمان‌های این محله در چهار دهه پیش ساخته شده است و هنوز سند ندارند، بنابراین این مالکان به مرور زمان پارکینگ و طبقه همکف ساختمانشان را به یک محیط تجاری تبدیل کرده‌اند و این اقدام از سوی بسیاری از افراد صورت گرفته است، بنده هرازگاهی از محله خاک‌سفید بازدید دارم و با این افراد که دست به ساخت محیط تجاری زده‌اند، صحبت می‌کنم، می‌گویند با راه‌اندازی این محیط تجاری ماهانه ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومان درآمد دارند و در این محله کسب‌وکار آنچنانی صورت نمی‌گیرد؛ در رابطه با محیط‌های تجاری که در شمال این محله وجود دارد نیز باید بگویم شمال این محله به پاتوق تعمیرگاه‌ها و کارگاه‌های خودرو تبدیل شده است. در محدوده‌ای از محله خاک‌سفید به قدری محیط‌های تجاری وجود دارد که شهرداری ناحیه و منطقه نمی‌توانند اقدام به پلمب و تعطیل آنها کنند و تنها شرکت ساماندهی شهرداری تهران باید اقدام به ساماندهی این محیط‌های تجاری کند. شهردار ناحیه محله خاک‌سفید در پاسخ به سؤال دیگری درباره اینکه علت تأخیر در روند ساخت خروج اتوبان زین‌الدین از محله خاک‌سفید چیست؟ پاسخ می‌دهد: «به دلیل مشکلات فنی نقشه‌کشی آن از سوی سازمان ترافیک با کمی زمان به تأیید رسید که درحال‌حاضر نیز با مشکل اعتبار مالی مواجه است و احتمال دارد این طرح در سال آینده اجرا شود».

گزارش

دانشگاه امیرکبیر، میزبان کارگاه‌های مهارت‌افزایی سمن‌ها

● افتتاحیه سلسله‌کارگاه‌های مهارت‌افزایی مدیریتی سمن‌ها، با حضور ۴۷ سازمان مردم‌نهاد، پنجشنبه، ۲۹ مهرماه، ساعت ۸:۳۰ در سالن فجر دانشگاه امیرکبیر برگزار می‌شود. چگونه یک پروژه عام‌المنفعه را طراحی کنیم؟ چگونه مدیریت کنیم؟ چگونه ریسک‌هایش را به حداقل برسانیم؟ با هدف مهارت‌افزایی مدیریتی سازمان‌های مردم‌نهاد در زمینه پرسش‌های بالا، مؤسسه مطالعاتی «حامیان فردا»، سلسله‌کارگاه‌های «مهارت‌افزایی مدیریتی سازمان‌های مردم‌نهاد» (با تمرکز بر سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه ارتقای عدالت و کیفیت آموزشی کودکان) را با مشارکت «دانشگاه امیرکبیر» و «بنیاد علمی-آموزشی قلمچی» برگزار می‌کند. این سلسله‌کارگاه‌ها، در پنج روز (پنجشنبه ۲۹ مهر، پنجشنبه ۱۳ آبان، پنجشنبه ۲۷ آبان، پنجشنبه چهارم آذر و پنجشنبه ۲۵ آذر)، از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۶:۳۰ در دانشگاه امیرکبیر برگزار خواهد شد. برنامه این سلسله‌کارگاه‌ها به این شرح است:

۱. پنجشنبه ۲۹ مهر ۹۵ (ساعت ۸:۳۰ تا ۱۶:۳۰)
کارگاه تفکر سیستمی و کار تیمی / مدرس: محمدعلی اسماعیل‌زاده (مدیر گروه آموزش و پژوهش «آسمان» دانشگاه شریف / عضو شورای تألیف کتب درسی آموزش‌وپرورش).

۲. پنجشنبه ۱۳ آبان ۹۵ (ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳)
کارگاه مدیریت منابع انسانی / مدرس: ایثار خدادادی (دانش‌آموخته NGO Management / دارای سابقه مشاوره منابع انسانی در ده‌ها سازمان عام‌المنفعه، سازمان دولتی و سازمان غیردولتی).

۳. پنجشنبه ۲۷ آبان ۹۵ (ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳)
کارگاه مدیریت مالی / مدرس: سعید اسلامی‌بیدگلی (مدرس مدیریت مالی دانشگاه علامه طباطبایی).

۴. پنجشنبه چهارم آذر (ساعت ۸:۳۰ تا ۱۳)
کارگاه مدیریت ارتباطات رسانه‌ای / مدرس: محمد مهاجری (سردبیر «خبر آنلاین»).

۵. پنجشنبه ۲۵ آذر (ساعت ۸:۳۰ تا ۱۶:۳۰)
کارگاه مدیریت طراحی استراتژی / مدرس: عباس سلمان‌پور (مدرس مدیریت دانشگاه تهران).

لازم به ذکر است مراسم افتتاحیه این سلسله‌کارگاه‌ها، پنجشنبه، ۲۹ مهر، از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۰ در سالن فجر دانشگاه امیرکبیر برگزار شده و در همان روز از ساعت ۱۰ تا ۱۶:۳۰، اولین کارگاه با عنوان «تفکر سیستمی و کار تیمی» تشکیل می‌شود. همچنین به شرکت‌کنندگان مجموعه‌کارگاه‌ها، گواهی رسمی با تأییدیه مشترک مؤسسه مطالعاتی «حامیان فردا» و «دانشگاه امیرکبیر» اعطا خواهد شد. علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر و شرکت در این سلسله‌کارگاه‌ها، می‌توانند با مؤسسه مطالعاتی «حامیان فردا» با شماره ۷۷۹۴۱۰۸۸_۰۲۱ تماس بگیرند.

هزینه روزانه مصرف سیگار در کشور ۱۰ میلیارد تومان است

● **فارس:** رئیس کل مبارزه با مصرف دخانیات کشور گفت: در کشور ما هزینه روزانه مصرف سیگار ۱۰ میلیارد تومان است و دولت دو برابر این رقم را خرج بیماری‌های ناشی از مصرف سیگار می‌کند. محمدرضا مسجدی افزود: از ۵۰۰ نمونه امتحان‌شده توتون قلیان مواد مختلفی را بیرون آوردند که حتی بعضی از این توتون‌ها از پهن هم بدتر بودند. این توتون‌ها را در مواد مختلف شیمیایی می‌خوابانند و آنها را معطر کرده و سپس عرضه می‌کنند.

جدول ۲۶۶۶ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- سرمشق و الگو- تراوش‌کردن- کوشش و فعالیت ۲- در سمت راست داماد می‌ایستد- مخزن آب مسافرتی- بسیار بازیگوش ۳- شرم‌زده- میوه تازه به بازار آمده- نویسنده روسی رمان «دن آرام» ۴- از الفبای انگلیسی- مدافع موکل- فانی و ناپایدار- سمت و سو ۵- جنس برخی از ظروف آشپزخانه- جاه و جلال- خورشید ۶- تلاشگر- معادل فارسی ویلچر- مادر حضرت اسماعیل (ع) ۷- پایتخت آنگولا- تصمیم گرفته- شب گذشته ۸- رمانی نوشته محمدرضا بایرامی ۹- جانور غیراهلی- قابل مشاهده- نام مادر حضرت موسی (ع) ۱۰- سحر و جادو- جمع شیء- رشوه دادن ۱۱- زاده چهارپایان- بوته گل- دست محبت بر سر او بکشید ۱۲- حرف ندا- اذیت‌کننده- پارچه ابریشمی رنگین- کلیدی در موسیقی ۱۳- متقاضی- استاندار قدیم- ظلم و جور ۱۴- سنت و آیین- مربوط به نبی- وسیله‌ای برای تقویت شدت صدا ۱۵- بهبود- پرتاب گلوله از تفنگ- تنگ‌چشم.

عمودی:

۱- لیف ظرفشویی- کتابی معتبر در حوزه عاشوراپژوهی از سیدابن‌طاووس- نوعی خاک ۲- سلاح رزمی سه‌تکه- از گیاهان آپارتمانی که به سرما حساس است ۳- از سنت‌های نیکوی اسلامی- پایتخت کشور موریتانی- لیکن ۴- ضربه سر در فوتبال- خدای هندو- رقعه ۵- از میادین مهم و اصلی تهران- اسب سیاه- دانه تازه شکافته گیاه ۶- دل‌شوره- فرمانروایان- گناه ۷- از اقوام ایرانی- رادیکال- مجموع دانه‌های پنبه و تارهای آن ۸- سپاسگزاری- آشپز نیکوکار ضحاک- چاه جهنم ۹- پاسخ به جدول- کارشناس- به‌هیچ‌وجه ۱۰- راه و روش- ژانر سینمایی خنده‌دار- از سازها ۱۱- لوله دودکش- پناهگاه- از ملزومات حفاری ۱۲- گل شهیدان- پیامبری که در سالخوردگی صاحب فرزند شد- همسفر سوزن ۱۳- پدر عرب- تذکره- یک‌ششم ۱۴- از جاذبه‌های گردشگری اصفهان- لزوم ۱۵- از بحور شعر فارسی- رستگاری- قابل درک و فهم.

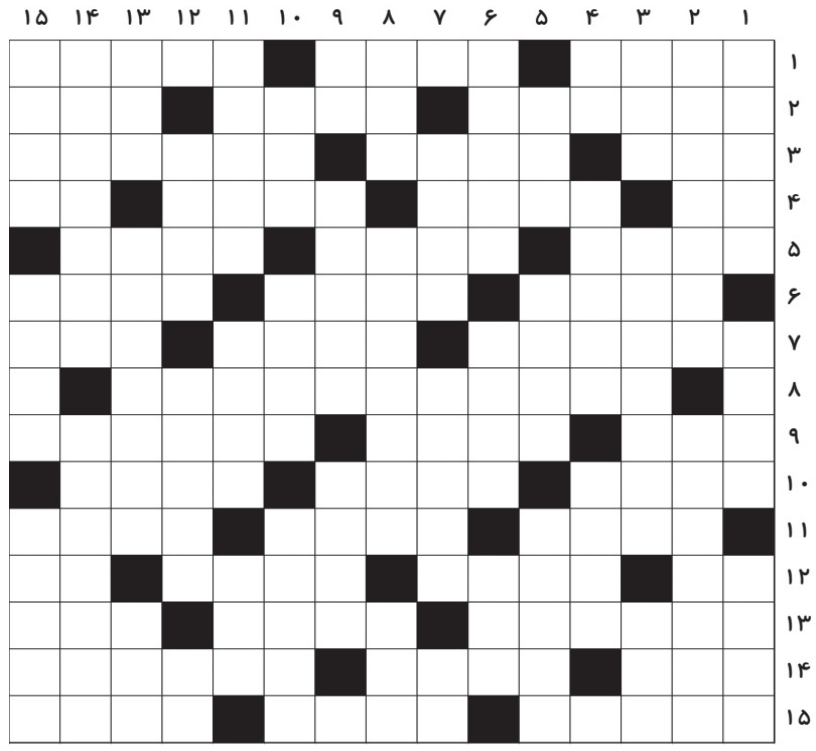

حل سودوکو سخت

۱	۴	۳	۸	۷	۲	۹	۵	۶
۷	۹	۵	۶	۴	۳	۲	۱	۸
۲	۸	۶	۱	۵	۹	۷	۳	۴
۳	۱	۸	۴	۹	۶	۵	۷	۲
۴	۲	۷	۳	۱	۵	۸	۶	۹
۵	۶	۹	۲	۸	۷	۳	۴	۱
۶	۵	۱	۹	۳	۸	۴	۲	۷
۹	۷	۲	۵	۶	۴	۱	۸	۳
۸	۳	۴	۷	۲	۱	۶	۹	۵

حل سودوکو ۱۶۶۲

۲	۴	۵	۸	۷	۹	۱	۳	۶
۱	۹	۷	۶	۳	۵	۴	۸	۲
۶	۳	۸	۴	۲	۱	۷	۹	۵
۳	۵	۲	۱	۸	۴	۹	۶	۷
۴	۷	۹	۲	۵	۶	۸	۱	۳
۸	۱	۶	۷	۹	۳	۲	۵	۴
۹	۲	۳	۵	۱	۷	۶	۴	۸
۷	۶	۱	۳	۴	۸	۵	۲	۹
۵	۸	۴	۹	۶	۲	۳	۷	۱

جدول ۲۶۶۵

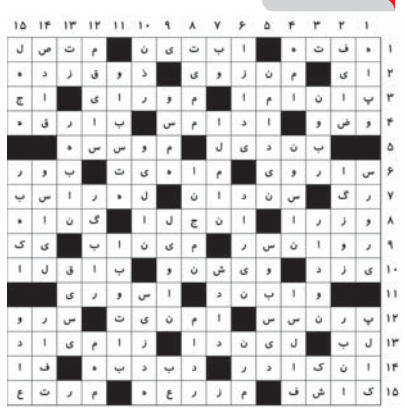

سودوکو سخت ۱۶۶۳

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۳				۸	۶	۴		
	۷			۲				۱
۵				۹	۴	۳		
۶		۵					۷	۹
۷	۱					۶	۴	
			۳					۵
	۹			۱	۸			
۱		۶			۲			
۲	۸						۹	

سودوکو ۱۶۶۳

	۱		۵					۶
				۱	۸		۲	
		۸	۹			۱		۴
	۴						۱	۷
							۴	۹
		۹		۴		۸		۵
	۳	۶			۲	۷		
		۲				۳		
		۷	۳	۹			۵	

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.